

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1977

127 111 111

BRNO 1980

SYSTEMATICKÝ ARCHEOLOGICKÝ VÝZKUM NEOLITICKÉHO SÍDLIŠTĚ V TRATI "SUTNY" U TĚŠETIC - KYJOVIC V ROCE 1977

/okr. Znojmo /

Pavel Košťálek, UJEP Brno

/Tab. 4 /

V roce 1977 probíhala desátá výzkumná sezóna na neolitickém sídlišti u Těšetic-Kyjovic. Archeologický výzkum provádí katedra archeologie a muzeologie FF UJEP v Brně pod vedením vedoucího pracovního týmu doc. dr. V. Podborského, CSc. a za účinné spolupráce s Jihomoravským muzeem ve Znojmě.

Terénní práce se již řadu let soustřeďují na výzkum centrální části neolitického sídliště, kde se zkoumá příkopem obehnaný okrsek, do něhož vedou čtyři vstupy orientované podle světových stran.

V letošní sezóně pokračovaly výzkumné práce v severní části opevněného kruhového areálu /tab. 4 : 1 /. Zkoumal se severní vstup do opevnění, stavba a zásyp příkopu, dvojnásobná palisáda u vnitřní strany příkopu a přilehlé objekty /tab. 4 : 2 /. Kromě centrální části probíhal výzkum velkého hliníku č. 170, který leží severozápadně od severního vstupu. Zmíněný hliník poskytl bohatý archeologický materiál, především keramiku, kostěné nástroje, zlomky ženských plastik a kamenné artefakty.

V jarním období byla vrácena prozkoumaná jižní část opevněného kruhového areálu do zemědělského užívání a v následujícím roce bude otevřena plocha směrem východním do vlastního areálu neolitické osady, o níž nemáme prozatím bližší představu. V příští sezóně plánujeme dokončení archeologického výzkumu opevněného areálu a další výzkum se zaměří na poznání neolitické osady.

Kromě terénních prací pokračovalo v prostorách laboratoří zpracovávání archeologických pramenů z hliníku a vyhodnocování osteologického materiálu, který doplňuje naše poznatky o společensko-ekonomické základině neolitického obyvatelstva na zkoumaném sídlišti.

Systematische archäologische Grabung der neolithischen Siedlung in der Flur "Sutny" bei Těšetice-Kyjovice im Jahre 1977 /Bez. Znojmo/. Im Jahre 1977 verlief die zehnte Grabungssaison auf der neolithischen Siedlung in Těšetice-Kyjovice. Die archäologische Grabung führt der Lehrstuhl für Archäologie und Museologie der FF UJEP in Brno unter Führung des Leiters des Arbeitsteams Doz. Dr. V. Podborský, CSc. und unter wirkungsvoller Mitarbeit mit dem Südmährischen Museum in Znojmo durch.

In der heurigen Saison setzten die Grabungsarbeiten im nördlichen Teil des befestigten Kreisareales fort /Taf. 4:1/. Man untersuchte den nördlichen Eintritt in die Befestigung, den Bau und die Grabenaufschüttung, die zweifache Palisade bei der Innenseite des Grabens und die anliegenden Objekte /Taf. 4:2/. Ausser dem zentralen Teil verlief die Grabung der grossen Lehmgrube Nr. 170, die nordwestlich von dem nördlichen Eintritt liegt.

In der nächsten Saison planen wir die Beendigung der archäologischen Grabung des befestigten Areales und die weitere Grabung wird auf die Erkenntnis der eigentlichen neolithischen Ansiedlung gerichtet.

MORAVSKÁ MALOVANÁ KERAMIKA Z BRNA - LÍŠNĚ

/okr. Brno - město /

Ivo Rákovský, AÚ ČSAV Brno

/Obr. 4 /

Na již známé pravěké lokalitě v Brně - Líšni, trať "Zadní Kostelíček", kde v roce 1976 prozkoumala A. Medunová velatickou sídlištní jámu, učinil ing. F. Vymyslický nový objev. Při hloubení základové rýhy pro zídku zde našel v hloubce 170 cm pod dnešním povrchem zvířecí kosti, mazanici, štípanou industrii a keramiku náležející lidu s moravskou malovanou keramikou.

Jediným celým tvarem je naběračka s krátkou ovalenou, vodorovně nasazenou tulejí /obr. 4 : 9/. Ostatní keramický materiál se zachoval pouze ve zlomcích. Je zdoben malováním, rýsováním a plastickými výčnělky. Ve třech případech se vyskytuje červenozlutá malba s předrýsováním /obr. 4 : 3-4 /. Malovaný motiv lze určit pouze na jednom zlomku /tab. 4:1 / jako motiv šikmých pruhů. Rýsovaná ornamentace je provedena vždy jednoduchou tenkou linií. Plastické výčnělky byly zjištěny tři - svíse protáhlý, polokulovitý a knoflíkovitý. Posledně jmenovaný výčnělek se tvarem i materiálem, z něhož je vyroben, poněkud vymyká z uvedené kolekce.

Keramický soubor z Brna - Líšně nese charakteristické znaky starší fáze kultury s moravskou malovanou keramikou. Zejména rýsovaná výzdoba, provedená jednoduchou rytou linií, nám umožňuje jeho zařazení do fáze Ib Palliardiho třídění. Přítomnost lidu s moravskou malovanou keramikou je v této vývojové fázi na Brněnsku velmi častá a byla zjištěna již na řadě lokalit.

Mährische bemalte Keramik aus Brno - Líšně /Bez. Brno - město/. Bei einem Grundmaueraushub in der Flur "Zadní Kostelíček" in Brno-Líšně fand man Keramik der Kultur mit mährischer bemalter Keramik. Ausser einer kompletten Schöpfkelle mit kurzem abgerundetem, waagrecht aufgesetztem Griff, wurden auch Scherben festgestellt, die mit einer rotgelben Bemalung mit Vorritzung und plastischen Knubben verziert sind. Die geritzte Ornamentierung ist in allen Fällen durch eine einfache geritzte Linie durchgeführt. Den Fund kann man in Phase Ib Palliardi's Gliederung der angeführten Kultur einreihen.

NÁLEZ MORAVSKÉ MALOVANÉ KERAMIKY V BULHARECH /okr. Břeclav/

Ivo R a k o v s k ý , AÚ ČSAV Brno
/Obr. 5/

Při hloubení vodovodní rýhy v trati "Záhumenkové vinohrady" jihozápadně od Bulhar porušili dělníci pravěké sídliště. Při ohledání místa sesbíral zde T. Dočkal z Bulhar četné zlomky keramiky, které předal pracovníkům AÚ v Dolních Věstonicích.

Získaný materiál náleží kultuře s moravskou malovanou keramikou a velatické kultuře. Ze střepů moravské malované keramiky se podařilo rekonstruovat větší část hrnce s oválným tělem a rozevřeným hrdlem. Malovaná výzdoba je špatně zachovaná, lze ale rozeznat stopy bílé malby na červeném monochromním nátěru. Na hrdle a na výdutí jsou umístěny klikatkovitě se střídající svisle protáhlé výčnělky s horizontálním otvorem. Druhým výrazným fragmentem kultury s moravskou malovanou keramikou je střep ze dna s částí spodku, patrně z hrncovité nádoby. Na vnější straně je natřen červenou barvou. Na tomto monochromním nátěru je na spodku žlutý, dvakrát dělený pruh. Při pohledu zespodu, na dno střepu, se vytváří motiv konvexní hvězdice.

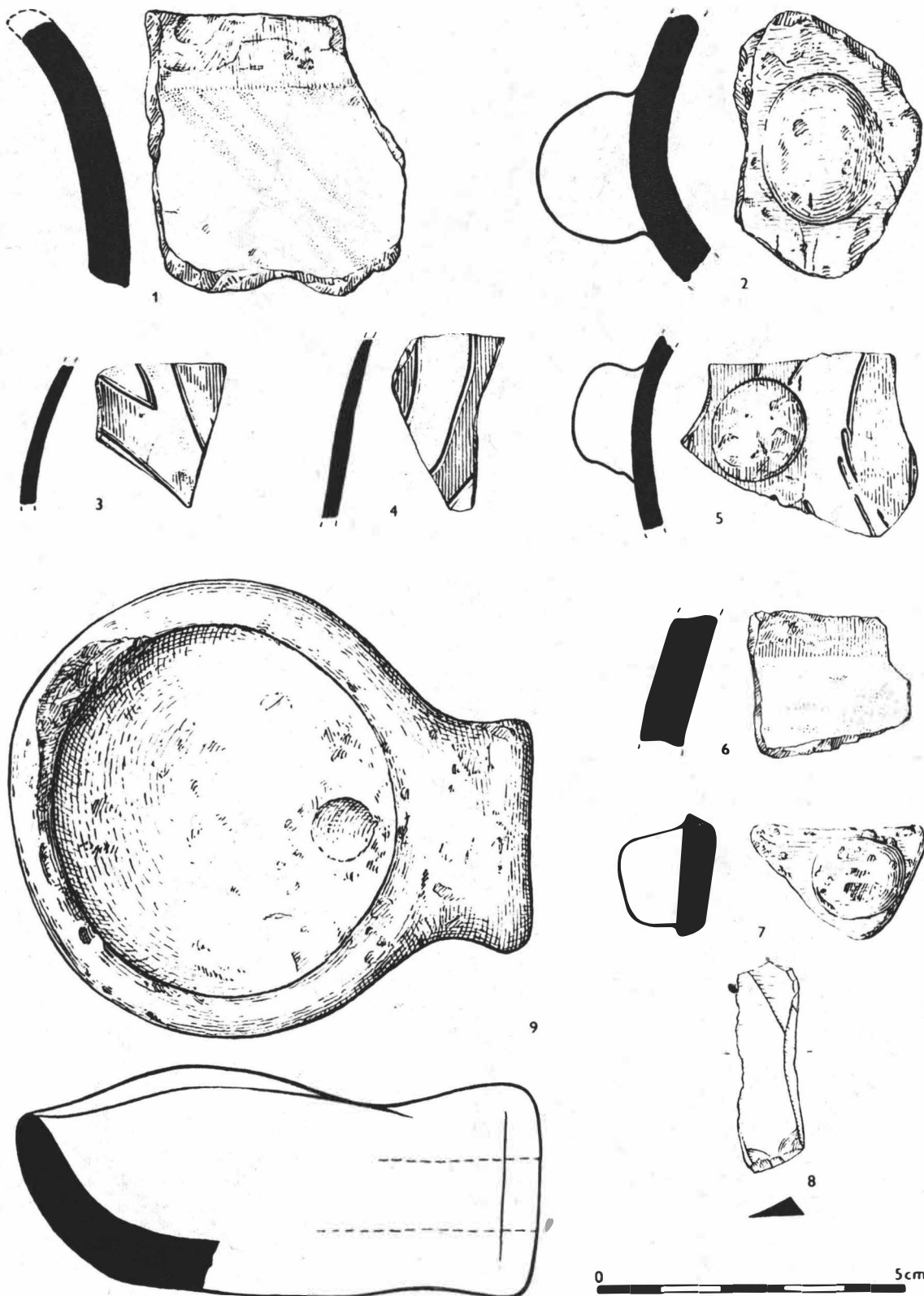
Bližší zařazení těchto dvou nálezů moravské malované keramiky nelze jednoznačně provést. Žlutá malba by svědčila spíše pro starší období, bílá naopak pro II. stupeň. Na některých moravských lokalitách se však v náleзовých celcích vyskytuje žlutá malba společně s bílou. Nelze proto rozhodnout, zda sídliště v Bulharech bylo osídleno ve dvou různých fázích kultury s moravskou malovanou keramikou, nebo pouze jednou, v období, kdy se na keramice objevuje žlutá malba spolu s bílou. Svisle protáhlý výčnělek s horizontálním otvorem se hojně vyskytuje ve fázi Ib, ale objevuje se i v mladším stupni kultury s moravskou malovanou keramikou.

Fund der mährischen bemalten Keramik in Bulhary/Bez. Břeclav/. Bei der Untersuchung des Aushubes für die Wasserleitung in der Flur "Záhumenkové vinohrady" südwestlich von Bulhary, fand T. Dočkal Keramik der Kultur mit mährischer bemalter Keramik und der Velaticer Kultur. Aus den neolithischen Scherben gelang es den Grossteil eines Topfes zu rekonstruieren, der mit weisser Bemalung auf rotem Grund und senkrecht langezogenen Knubben mit horizontaler Öffnung verziert war. Das zweite markante Fragment der Kultur mit mährischer bemalter Keramik, ein Bodenscherben, ist mit dem Motiv einer konvexen mit gelber Farbe auf monochromem rotem Anstrich gemalten Rosette verziert. Eine nähere Einreihung dieser zwei Funde in die Periodisierung der Kultur mit mährischer bemalter Keramik kann mit Gewissheit nicht durchgeführt werden.

HROB S MORAVSKOU MALOVANOU KERAMIKOU VE VELKÝCH HOSTĚŘÁDKÁCH /okr. Břeclav/

Václav B u r i a n , Vlastivědný ústav Olomouc
/Obr. 6/

Koncentrace nalezišť moravské malované keramiky byla koncem dubna 1977 obohacena o novou lokalitu sousedící bezprostředně se známým střediskem pohřbů této kultury v Kloboukách u Brna. V ka-

Obr. 4

Brno - Líšeň - "Zadní Kostelíček". Výběr nálezů kultury s moravskou malovanou keramikou. - Fundauswahl der Kultur mit mährischer bemalter Keramik.

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1977

- Vydává : Archeologický ústav ČSAV v Brně , sady Osvobození 17/19
Odpovědný redaktor : Akademik Josef Poulík
Redaktoři : Dr. A. Medunová, dr. J. Meduna, dr. J. Říhovský
Překlady : Dr. R. Tichý, E. Tichá
Kresby : doc. dr. B. Klíma, A. Malinková, A. Šik
Na titulním listě : Bronzová dýka z únětického pohřebiště v Mušově
Tisk : Moravské tiskařské závody, n.p. Olomouc, závod Gottwaldov,
provoz 34 - Kyjov
Evidenční číslo : ÚVTEI - 73332
Vydáno jako rukopis - 450 kusů - neprodejné